

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

27 octobre 2010

PROPOSITION DE LOI

**relative à la lutte
contre les mariages de complaisance
et la cohabitation de complaisance**

(déposée par
Mme Carina Van Cauter et consorts)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

27 oktober 2010

WETSVOORSTEL

**betreffende de strijd
tegen de schijnhuwelijken
en schijnsamenwoning**

(ingediend door
mevrouw Carina Van Cauter c.s.)

RÉSUMÉ

Cette proposition de loi vise à améliorer la lutte contre les mariages de complaisance et la cohabitation de complaisance.

Les mesures proposées comprennent la création d'une banque de données centrale regroupant toutes les données utiles relatives aux mariages de complaisance ou aux tentatives de mariage de complaisance à l'échelle nationale, la prolongation à six mois des délais d'enquête du ministère public et la désignation d'un magistrat de référence, l'extension des compétences des postes consulaires afin d'examiner la force probante des documents étrangers, une annulation accélérée du mariage de complaisance et une expulsion plus rapide de l'étranger en cas de mariage de complaisance.

Une autre nouveauté est la lutte contre la cohabitation de complaisance: par analogie avec le mariage de complaisance, cette proposition de loi prévoit une définition et une incrimination de l'infraction que constituent la cohabitation de complaisance et la cohabitation légale sous contrainte, et la possibilité d'enquête par les postes consulaires et le ministère public.

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel beoogt een betere bestrijding van schijnhuwelijken en schijnsamenwoning.

De voorgestelde maatregelen omvatten de oprichting van een centrale gegevensbank met alle nuttige gegevens met betrekking tot schijnhuwelijken of pogingen tot schijnhuwelijken op nationaal niveau, de verlenging tot 6 maanden van de onderzoekstermijnen van het openbaar ministerie en de aanstelling van de referentiemagistraat, het uitbreiden van de bevoegdheden van de consulaire posten om onderzoek te doen naar de bewijskracht van buitenlandse documenten, een snellere vernietiging van het schijnhuwelijk en snellere uitwijzing van de vreemdeling bij schijnhuwelijk.

Nieuw is ook het bestrijden van schijnsamenwoning: naar analogie met schijnhuwelijk voorziet dit wetsvoorstel in een definitie en strafbaarstelling van het misdrijf van schijnsamenwoning en van wettelijke samenwoning onder dwang, en de mogelijkheid tot onderzoek door de consulaire posten en het openbaar ministerie.

N-VA : Nieuw-Vlaamse Alliantie PS : Parti Socialiste MR : Mouvement Réformateur CD&V : Christen-Democratisch en Vlaams sp.a : socialistische partij anders Ecolo-Groen! : Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales — Groen Open Vld : Open Vlaamse liberalen en democraten VB : Vlaams Belang cdH : centre démocrate Humaniste LDD : Lijst Dedecker PP : Parti Populaire	
<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i> DOC 53 0000/000: Document parlementaire de la 53ème législature, suivi du n° de base et du n° consécutif QRVA: Questions et Réponses écrites CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte) CRABV: Compte Rendu Analytique (couverture bleue) CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon) PLEN: Séance plénière COM: Réunion de commission MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i> DOC 53 0000/000: Parlementair document van de 53e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft) CRABV: Beknopt Verslag (blauwe kaft) CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft) PLEN: Plenum COM: Commissievergadering MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)
<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i> Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél.: 02/ 549 81 60 Fax: 02/549 82 74 www.laChambre.be e-mail: publications@laChambre.be	<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i> Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel.: 02/ 549 81 60 Fax: 02/549 82 74 www.deKamer.be e-mail: publicaties@deKamer.be

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

1. — CONSIDÉRATIONS GÉNÉRALES

Le droit au mariage est garanti et reconnu par différentes conventions internationales, telles que notamment la Déclaration universelle des droits de l'homme (article 16), la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (article 12) et le Pacte international relatif aux droits civils et politiques. (article 23.2).

Le mariage peut cependant également être un moyen d'abuser de la législation relative au séjour. Pour cette raison, le Conseil de l'Europe a approuvé, le 4 décembre 1997, une résolution sur les mesures à adopter en matière de lutte contre les mariages de complaisance.

Par la loi du 4 mai 1999, le législateur belge a également engagé la lutte contre les mariages de complaisance. Le système de la publication des bans de mariage a été remplacé par la déclaration de mariage, une cause de nullité spécifique a été prévue pour les mariages de complaisance et l'officier de l'état civil s'est vu conférer une base légale, qui lui permet de refuser de célébrer un mariage de complaisance. Ces nouvelles dispositions ont été précisées par la circulaire du 17 décembre 1999.

En 2006, le mariage de complaisance a également été assorti d'une incrimination. La loi du 12 janvier 2006 a inséré dans la loi relative aux étrangers un article 79*bis*, qui punit le mariage de complaisance et la tentative de mariage de complaisance.

Dès lors, le collège des procureurs généraux a mis sur pied un groupe de travail chargé de donner des directives aux parquets et d'uniformiser l'intervention des différents acteurs.

À l'issue de ces travaux, le collège des procureurs généraux a adopté, le 1er octobre 2009, une circulaire qui dresse un inventaire des normes applicables à la problématique des mariages de complaisance, attire l'attention sur les conséquences de l'entrée en vigueur du nouvel article 79*bis* de la loi relative aux étrangers, clarifie le rôle de chaque autorité concernée et tente de définir une action uniforme afin de garantir une meilleure sécurité juridique.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. — ALGEMENE OVERWEGINGEN

Het recht op huwelijk wordt gegarandeerd en erkend door verschillende internationale verdragen, zoals o.a. de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (art. 16), het Europees Verdrag voor de Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (art. 12) en het Internationaal Verdrag inzake Burgerlijke en Politieke Rechten (art. 23.2).

Het huwelijk kan echter ook een middel zijn om de verblijfswetgeving te misbruiken. Om die reden keurde de Raad van Europa op 4 december 1997 een resolutie betreffende maatregelen ter bestrijding van schijnhuwelijken goed.

Met de wet van 4 mei 1999 ging ook de Belgische wetgever de strijd aan tegen de schijnhuwelijken. Het systeem van de huwelijksaankondiging werd vervangen door de huwelijksaangifte, een specifieke nietigheidsgrond voor schijnhuwelijken werd voorzien en aan de ambtenaar van de burgerlijke stand werd een wettelijke basis gegeven waarop hij een schijnhuwelijk kan weigeren te voltrekken. Deze nieuwe bepalingen werden gepreciseerd in de omzendbrief van 17 december 1999.

In 2006 werd aan het schijnhuwelijk ook een strafbaarstelling gekoppeld. In de Vreemdelingenwet werd door de wet van 12 januari 2006 een artikel 79*bis* ingevoerd dat het schijnhuwelijk en de poging tot schijnhuwelijk bestraft.

Naar aanleiding hiervan heeft het College van Procureurs-generaal een werkgroep opgericht met als doel het geven van richtlijnen aan de parketten en het uniformiseren van het optreden van de verschillende actoren.

Als resultaat hiervan nam het College van Procureurs-generaal op 1 oktober 2009 een omzendbrief aan die een inventaris opstelt van de normen die van toepassing zijn op de problematiek van de schijnhuwelijken, de aandacht vestigt op de gevolgen van de inwerkingtreding van het nieuwe artikel 79*bis* van de Vreemdelingenwet, de rol van elke betrokken overheid verduidelijkt en een eenvormig optreden tracht vast te leggen om de rechtszekerheid beter te garanderen.

Dans le même temps, le collège des procureurs généraux a mis à la disposition des parquets un manuel qui doit servir de guide pratique.

La circulaire et le manuel devraient également permettre de tenir des statistiques, étant donné que les parquets ouvriront systématiquement un dossier pénal, de sorte que les enquêtes seront enregistrées dans la banque de données TPI.

En effet, il n'existe pas, à l'heure actuelle, de statistiques officielles pour la Belgique. Les seuls chiffres disponibles sont ceux de l'Office des étrangers, mais ils n'indiquent que le nombre de déclarations transmises par les officiers de l'état civil en application de la circulaire du 13 septembre 2005 relative à l'échange d'informations entre les officiers de l'état civil en collaboration avec l'Office des étrangers à l'occasion d'une déclaration de mariage concernant un étranger, lorsqu'ils établissent un acte de déclaration de mariage à l'égard d'un étranger qui séjourne sur le territoire du Royaume, mais ne dispose pas d'un document attestant qu'il y séjourne légalement. Ces chiffres n'indiquent pas le nombre de mariages de complaisance, ni le nombre d'enquêtes.

La présente proposition de loi vise à mieux lutter contre le phénomène des mariages de complaisance et de la cohabitation de complaisance. Ses lignes de force sont les suivantes:

1. La création d'une banque de données centrale

À l'heure actuelle, il n'y a ni de transparence, ni d'accessibilité des données utiles en ce qui concerne les mariages de complaisance ou les tentatives de mariage de complaisance au niveau national. S'il existe effectivement un échange d'informations entre les différentes instances, celui-ci est limité.

La banque de données centrale fournira aux différents acteurs des informations utiles concernant les antécédents éventuels des futurs époux en matière de mariages de complaisance. Il s'agit d'informations essentielles dans un dossier de mariage susceptible de donner lieu à l'obtention d'un avantage en matière de droit de séjour.

L'enregistrement de ces informations dans une banque de données entraînera une réduction des démarches administratives et un important gain de temps. En effet, on ne perdra plus de temps à rechercher ces informations et on pourra ainsi décider plus rapidement si un complément d'enquête s'impose.

Tegelijkertijd heeft het College van Procureurs-generaal aan de parketten een draaiboek ter beschikking gesteld dat als praktische gids moet dienen.

De omzendbrief en het draaiboek, zouden het ook mogelijk moeten maken om statistieken bij te houden doordat de parketten steeds een strafdossier zullen openen waardoor de onderzoeken in de REA-gegevensbank geregistreerd zullen worden.

Op dit ogenblik bestaan er immers geen officiële statistieken voor België. De enige cijfers die bestaan zijn de cijfers van de Dienst Vreemdelingenzaken maar zij geven enkel het aantal meldingen weer, ontvangen van de ambtenaren van de burgerlijke stand in toepassing van de omzendbrief van 13 september 2005 betreffende de uitwisseling van informatie tussen de ambtenaren van de burgerlijke stand, in samenwerking met de Dienst Vreemdelingenzaken ter gelegenheid van een huwelijksaangifte waarbij een vreemdeling betrokken is, wanneer zij een akte van huwelijksaangifte opmaken ten aanzien van een vreemdeling die op het grondgebied van het Rijk verblijft zonder dat hij beschikt over een document waaruit zijn legaal verblijf op het grondgebied blijkt. Deze cijfers geven niet het aantal schijnhuwelijken of onderzoeken weer.

Dit wetsvoorstel beoogt een betere bestrijding van het fenomeen schijnhuwelijken en schijnsamenwoning. Dit zijn de krachtlijnen van dit wetsvoorstel:

1. De oprichting van een centrale gegevensbank

Op dit ogenblik bestaat er geen transparantie of toegankelijkheid van de nuttige gegevens m.b.t. schijnhuwelijken of pogingen tot schijnhuwelijk op nationaal niveau. Er is wel een gegevensuitwisseling tussen de verschillende instanties, maar deze is te beperkt.

De centrale gegevensbank zal de verschillende actoren nuttige informatie bezorgen omtrent de eventuele voorgeschiedenis van de aanstaande echtgenoten op het vlak van schijnhuwelijken. Dit is essentiële informatie in een dossier van huwelijk dat aanleiding kan geven tot het verkrijgen van een verblijfsrechtelijk voordeel.

Het opnemen hiervan in een gegevensbank zal een administratieve lastenverlaging en belangrijke tijdswinst opleveren. Er zal immers geen tijd meer verloren gaan naar het zoeken van deze informatie waardoor er sneller beslist kan worden of verder onderzoek nodig is.

2. La prolongation des délais d'enquête du ministère public et la désignation du magistrat de référence

La proposition de loi prévoit une prolongation des délais d'enquête du ministère public dans le cadre des mariages de complaisance. Beaucoup de parquets se plaignent en effet du fait que le délai actuel de deux mois est insuffisant pour mener une enquête approfondie. Ce délai est porté à 6 mois, ce qui doit donner au procureur du Roi suffisamment de temps pour mener son enquête et formuler son avis.

Un magistrat de référence est par ailleurs désigné. Celui-ci se concentre spécifiquement sur la problématique des mariages de complaisance et assure ainsi une meilleure visibilité des tentatives de mariage de complaisance dans les différents arrondissements judiciaires.

3. L'élargissement des compétences des postes consulaires

La proposition de loi habilite ces postes à enquêter sur la force probante des documents étrangers. En ce qui concerne les mariages de complaisance, l'officier de l'état civil, dans le cadre d'une déclaration de mariage, et le ministère public, dans le cadre de la transcription ou de l'inscription d'un acte authentique étranger (art. 31 du Code DIP), pourront en effet demander l'avis des postes consulaires.

Ils sont en outre désormais habilités à délivrer des certificats de "non-empêchement à mariage" aux Belges qui ont besoin de ce document pour pouvoir contracter mariage à l'étranger. Ce certificat n'est délivré que si les autorités étrangères le requièrent. Le document doit donc être requis par le droit étranger applicable à ce mariage à l'étranger. Ce certificat sera délivré lorsque le demandeur satisfait, selon le droit belge, aux qualités et aux conditions prescrites pour contracter mariage.

4. La lutte contre la cohabitation de complaisance

Un nombre croissant d'administrations communales font état du phénomène de la "cohabitation de complaisance". À mesure que les règles et les contrôles concernant les mariages de complaisance deviennent plus sévères, le phénomène se déplace vers la cohabitation de complaisance. Cette procédure est en effet très accessible et génère également un avantage en matière de séjour.

2. Verlenging van de onderzoekstermijnen van het openbaar ministerie & aanstelling van de referentiemagistraat

Het wetsvoorstel voorziet in een verlenging van de onderzoekstermijnen voor het openbaar ministerie in het kader van schijnhuwelijken. Vele parketten klagen immers dat de bestaande twee maanden onvoldoende zijn om een grondig onderzoek te voeren. Dit wordt 6 maanden. Dit moet de procureur des Konings voldoende tijd te geven om zijn onderzoek te voeren en zijn advies te formuleren.

Daarnaast wordt een referentiemagistraat aangesteld. Deze richt zich specifiek op de problematiek van schijnhuwelijken, en zorgt zo voor een beter overzicht van de pogingen tot schijnhuwelijk over de verschillende gerechtelijke arrondissementen.

3. Uitbreiden van de bevoegdheden van de consulaire posten

Aan die posten wordt de bevoegdheid gegeven om onderzoek te doen naar de bewijskracht van buitenlandse documenten. M.b.t. schijnhuwelijken zal met name door de ambtenaar van de burgerlijke stand in het kader van een huwelijksaangifte en door het openbaar ministerie in het kader van de overschrijving of inschrijving van een buitenlandse authentieke akte (art. 31 WIPR) het advies van de consulaire posten gevraagd kunnen worden.

Daarnaast wordt hen de bevoegdheid gegeven om attesten van "geen huwelijksbeletsel" af te geven aan Belgen die dit document nodig hebben om een huwelijk te kunnen afsluiten in het buitenland. Dit attest wordt enkel afgeleverd indien de buitenlandse overheid het vereist. Het document moet dus vereist zijn door het buitenlands recht dat van toepassing is op dit huwelijk in het buitenland. Dit attest zal worden afgegeven indien de aanvrager volgens Belgisch recht voldoet aan de hoedanigheden en voorwaarden vereist om een huwelijk te mogen aangaan.

4. Bestrijden van schijnsamenwoning

Steeds meer gemeentebesturen maken melding van het fenomeen "schijnsamenwoning". Naarmate de regels en controle op schijnhuwelijken strenger worden, verplaatst het fenomeen zich naar schijnsamenwoning. Deze procedure is immers laagdrempelig, en geeft ook aanleiding tot een verblijfsrechtelijk voordeel.

Les officiers de l'état civil souhaitent dès lors que l'on trouve aussi une solution à cette problématique.

Par analogie avec les dispositions légales concernant le mariage de complaisance, cet article définit la notion de cohabitation de complaisance et prévoit la possibilité d'une enquête par les postes consulaires et le ministère public. Pour ce qui est de son interprétation exacte, nous renvoyons dès lors à l'exposé des motifs existant ainsi qu'à l'application des articles concernant le mariage de complaisance.

Par analogie avec le mariage de complaisance, une incrimination de l'infraction de cohabitation de complaisance sera également inscrite dans la loi relative aux étrangers, ainsi qu'une incrimination de l'infraction de cohabitation légale sous contrainte, dans le Code pénal.

5. L'annulation plus rapide du mariage de complaisance

À l'heure actuelle, seul le juge civil peut prononcer la nullité du mariage de complaisance ou du mariage forcé. De plus, le juge civil doit souvent attendre le juge pénal lorsqu'une enquête est en cours concernant l'infraction de mariage de complaisance ou de mariage forcé (*"le criminel tient le civil en état"*).

C'est pourquoi la présente proposition de loi prévoit que, lorsque le juge pénal condamne l'intéressé pour mariage de complaisance ou mariage forcé, il annule en même temps le mariage. Cela accélère l'annulation du mariage illicite et permet d'éviter une procédure ultérieure.

Par extension, cette disposition s'appliquera également à la cohabitation de complaisance et à la cohabitation forcée.

6. L'expulsion accélérée de l'étranger en cas de mariage de complaisance

S'il a contracté un mariage de complaisance (c'est-à-dire un mariage qui ne visait pas la création d'une communauté de vie durable, mais l'obtention d'un avantage en matière de séjour), l'étranger doit pouvoir être renvoyé ou expulsé.

Il est en effet inadmissible qu'un étranger ayant acquis un droit de séjour sur la base d'un mariage frauduleux en soit "récompensé". Dès lors, si cet étranger perd son droit de séjour, il subit la sanction qui le touche le plus fort étant donné qu'il est privé de l'avantage obtenu par le mariage de complaisance.

De ambtenaren van de burgerlijke stand zijn daarom vragende partij dat ook voor deze problematiek een oplossing wordt gezocht.

Dit artikel voorziet naar analogie met de wettelijke bepalingen voor schijnhuwelijk, ook in een definitie van schijnsamenwoning, en de mogelijkheid tot onderzoek door de consulaire posten en het openbaar ministerie. Voor de juiste interpretatie, verwijzen de indieners naar de bestaande memorie en toepassing van de artikelen rond het schijnhuwelijk.

Naar analogie met schijnhuwelijk, zal er ook een strafbaarstelling van het misdrijf schijnsamenwoning worden ingeschreven in de Vreemdelingenwet en van wettelijke samenwoning onder dwang in het Strafwetboek.

5. Snellere vernietiging van het schijnhuwelijk

Momenteel kan enkel de burgerlijke rechter de nietigheid van het schijnhuwelijk of gedwongen huwelijk uitspreken. Bovendien moet de burgerlijke rechter vaak wachten op de strafrechter, indien er een onderzoek hangende is naar het misdrijf schijnhuwelijk of gedwongen huwelijk (*"le criminel tient le civil en état"*).

Dit wetsvoorstel voorziet daarom, dat wanneer de strafrechter de betrokkene veroordeelt wegens schijnhuwelijk of gedwongen huwelijk, hij tegelijkertijd het huwelijk nietig verklaart. Dit versnelt de nietigverklaring van het onrechtmatig huwelijk, en vermijdt een extra procedure achteraf.

Bij uitbreiding zal dit ook voor schijnsamenwoning en gedwongen samenwoning gelden.

6. Snellere uitwijzing van de vreemdeling bij schijnhuwelijk

Indien er sprake is van een schijnhuwelijk (dus een huwelijk dat niet gericht was op de totstandbrenging van een duurzame relatie, maar dat gericht was op het verkrijgen van een verblijfsrechtelijk voordeel), dan moet de vreemdeling kunnen worden teruggewezen of uitgezet.

Het kan immers niet dat een vreemdeling die verblijfsrecht heeft verworven op basis van een frauduleus huwelijk hiervoor wordt "beloond". Dus, indien deze vreemdeling zijn verblijfsrecht verliest, wordt hij gesanctioneerd op een manier die hem het zwaarste treft, vermits het voordeel dat hij haalde uit het schijnhuwelijk hem wordt ontnomen.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1er

Cet article précise le fondement constitutionnel de la compétence.

CHAPITRE 1ER

Modification du Code civil

Art. 2

Cet article apporte trois modifications à l'article 63 du Code civil.

a) Consultation de la banque de données relative aux mariages de complaisance

Dans un nouveau paragraphe *3bis*, l'officier de l'état civil est tout d'abord obligé de consulter la banque de données créée par le nouvel article 146*quater*.

Pour pouvoir juger si un mariage prévu est un mariage de complaisance ou s'il existe des présomptions qu'il s'agisse d'un mariage de complaisance, il est en effet important tout d'abord que l'officier de l'état civil dispose de toutes les informations nécessaires. La consultation de la banque de données informera l'officier de l'état civil d'éventuels précédents des intéressés en matière d'(éventuel) mariage de complaisance ou de cohabitation de complaisance.

La banque de données pourrait, par exemple, indiquer si une enquête relative à un mariage de complaisance visé à l'article 146*bis* ou 146*ter* ou une cohabitation légale visée à l'article 1476*bis*, § 1er, a déjà eu lieu dans le passé, ou si une telle enquête est encore en cours. Il peut s'agir par exemple:

— d'une enquête d'un procureur du Roi en vue de remettre un avis visé à l'article 167, alinéa 2, du Code civil et à l'article 1476*bis*, § 3, alinéa 2;

— d'une enquête relative à l'article 79*bis*-79*ter* de la loi sur les étrangers ou à l'article 391*sexies* du Code pénal;

— d'une enquête relative à la force probante de documents rédigés par une autorité étrangère dans le cadre de l'article 63, § 4, et de l'article 31, § 2, alinéa 2 du Code de droit international privé.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

Dit artikel bepaalt de constitutionele bevoegdheidsgrondslag.

HOOFDSTUK 1

Wijziging van het Burgerlijk Wetboek

Art. 2

Dit artikel brengt drie wijzigingen aan in artikel 63 van het Burgerlijk Wetboek.

a) Raadpleging databank schijnhuwelijken.

Allereerst wordt in een nieuwe paragraaf *3bis* de ambtenaar van de burgerlijke stand verplicht om de gegevensbank die in het nieuwe artikel 146*quater* wordt opgericht, te raadplegen.

Om te kunnen oordelen of een gepland huwelijk een schijnhuwelijk is of dat er vermoedens bestaan dat het om een schijnhuwelijk kan gaan, is het in de eerste plaats immers van belang dat de ambtenaar van de burgerlijke stand over alle nodige informatie beschikt. De raadpleging van de gegevensbank zal eventuele precedenten van de betrokkenen m.b.t. een (mogelijke) schijnhuwelijk of schijnsamenwoning ter kennis brengen van de ambtenaar van de burgerlijke stand.

De databank zou bv. kunnen aangeven of er in het verleden reeds een onderzoek betreffende een schijnhuwelijk als bedoeld in artikel 146*bis* of 146*ter* of een wettelijke samenwoning als bedoeld in artikel 1476*bis*, § 1 is, of dat een dergelijke onderzoek nog hangende is. Dit kan bijvoorbeeld gaan om:

— een onderzoek van een procureur des Konings met het oog op het verstrekken van een advies als bedoeld in artikel 167, tweede lid, BW en artikel 1476*bis*, § 3, tweede lid;

— een onderzoek m.b.t. artikel 79*bis*-79*ter* van de vreemdelingenwet of artikel 391*sexies* Sw.;

— een onderzoek m.b.t. de bewijskracht van documenten die werden opgesteld door een buitenlandse overheid in het kader van artikel 63, § 4 en artikel 31, § 2, tweede lid van het Wetboek van internationaal privaatrecht.

L'officier de l'état civil appréciera la pertinence de cette information et poursuivra ou non l'enquête.

b) Avis des postes consulaires à l'étranger

Par ailleurs, il est précisé expressément à l'article 63, § 4, du Code civil, que si les documents relatifs à la déclaration du mariage ne remplissent pas les conditions prévues aux articles 26 et 28 du Code de droit international privé, l'officier de l'état civil doit refuser d'établir la déclaration du mariage. Les articles 26 et 28 du Code de droit international privé ont trait à la force probante des documents.

Afin de juger si ces conditions sont réunies, il est permis à l'officier de l'état civil, en cas de doute quant à la force probante des documents qui lui sont présentés, de reporter l'établissement de l'acte de déclaration pendant une période de quatre mois. Au cours de cette période, conformément au nouvel article 20/1 de la loi du 31 décembre 1851 sur les consulats et la juridiction consulaire, il peut recueillir l'avis du poste consulaire de carrière dans le ressort duquel le document a été établi. Cet avis n'est pas contraignant.

Dans ce délai de quatre mois, l'officier de l'état civil est tenu de prendre une décision quant à la question de savoir s'il est ou non satisfait aux conditions prévues aux articles 26 et 28 du Code DIP et quant à l'établissement de l'acte.

Les délais légaux en cours sont suspendus pendant la durée de la contre-enquête lorsqu'un avis est demandé au poste consulaire de carrière quant à la question de savoir s'il est ou non satisfait aux conditions des articles 26 et 28 du Code DIP.

Le délai de quatre mois dans lequel l'officier de l'état civil doit prendre une décision est dès lors suspendu pendant la durée de la contre-enquête. L'officier de l'état civil doit pouvoir prendre connaissance du résultat de la contre-enquête. En outre, il convient d'éviter que la contre-enquête soit demandée dans le seul but de faire expirer le délai de quatre mois.

c) Désignation d'un magistrat de référence pour les mariages de complaisance

Les personnes qui ont l'intention de conclure un mariage de complaisance essaient souvent, à cet égard, de trouver la commune où c'est le plus facile. C'est ainsi

De ambtenaar van de burgerlijke stand zal de relevantie van die informatie beoordelen en al dan niet overgaan tot verder onderzoek.

b) Advies van de consulaire posten in het buitenland

Daarnaast wordt in art. 63, § 4 BW uitdrukkelijk opgenomen dat indien de benodigde documenten voor de huwelijksaangifte niet voldoen aan de voorwaarden van de artikelen 26 en 28 van het Wetboek van internationaal privaatrecht, de ambtenaar van de burgerlijke stand de opmaak van de huwelijksaangifte moet weigeren. De artikelen 26 en 28 van het Wetboek IPR hebben betrekking op de bewijskracht van de documenten.

Om te oordelen of aan deze voorwaarden voldaan is, wordt de ambtenaar van de burgerlijke stand de mogelijkheid gegeven om, in geval van twijfel m.b.t. de bewijskracht van de documenten die hem worden voorgelegd, de opmaak van de akte van aangifte uit te stellen gedurende een periode van vier maanden. Tijdens die periode, kan hij overeenkomstig het nieuwe artikel 20/1 van de wet van 31 december 1851 betreffende de consulaten en de consulaire rechtsmacht, het advies van de consulaire beroepspost inwinnen, binnen wiens ambtsgebied het document werd opgesteld. Dit advies is niet bindend.

Binnen deze termijn van vier maanden moet de ambtenaar van de burgerlijke stand een beslissing nemen m.b.t. het al dan niet voldoen aan de voorwaarden van artikel 26 en 28 WIPR en over de opmaak van de akte.

De wettelijke termijnen die lopen, worden geschorst in het geval dat een advies m.b.t. het al dan niet voldoen aan de voorwaarden van artikel 26 en 28 WIPR wordt gevraagd aan de consulaire beroepspost voor de duur van het tegenonderzoek.

De termijn van vier maanden waarbinnen de ambtenaar van de burgerlijke stand een beslissing moet nemen wordt bijgevolg geschorst voor de duur van het tegenonderzoek. De ambtenaar van de burgerlijke stand moet kennis kunnen nemen van het resultaat van het tegenonderzoek. Bovendien moet vermeden worden dat het vragen van het tegenonderzoek gebruikt wordt enkel met het oog op het laten verstrijken van die termijn van vier maanden.

c) Referentiemagistraat schijnhuwelijken aanstellen

Personen die een schijnhuwelijk willen afsluiten proberen hierbij vaak te zoeken naar de gemeente waar dit het gemakkelijkste is. Zo is vastgesteld dat sinds

que l'on a constaté que depuis que la ville d'Anvers a mis en place une communication très efficace entre les différents districts sur les tentatives de mariage de complaisance, ces personnes se rabattent sur les communes voisines.

D'une part, la banque de données centrale relative aux mariages de complaisance doit remédier à cette situation. D'autre part, le ministère public doit également avoir une vue d'ensemble la plus large possible et partager les informations. C'est la raison pour laquelle il s'indique de désigner un seul magistrat de référence qui suit la problématique des mariages de complaisance.

Art. 3

Le nouvel article 146^{quater} du Code civil confère une base légale à la nouvelle banque de données relative aux mariages de complaisance.

La banque de données devra évidemment satisfaire aux dispositions de la loi relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel. C'est la raison pour laquelle l'article prévoit également que l'avis de la Commission de la protection de la vie privée est requis.

Art. 4

La pratique montre que le délai de deux mois est souvent insuffisant pour pouvoir mener une enquête sérieuse et rendre un avis étayé. Pour cette raison, le délai dont dispose le procureur du Roi est porté de deux mois à six mois.

Art. 5

Un nombre croissant d'administrations communales font état du phénomène de la "cohabitation de complaisance". À mesure que les règles et les contrôles concernant les mariages de complaisance deviennent plus sévères, le phénomène se déplace vers la cohabitation de complaisance. Cette procédure est en effet assez accessible et génère également un avantage en matière de séjour.

Les officiers de l'état civil souhaitent dès lors que l'on trouve aussi une solution à cette problématique.

Par analogie avec les dispositions légales concernant le mariage de complaisance, cet article définit la notion de cohabitation de complaisance et prévoit la possibilité

de la stad Antwerpen zeer efficiënt communiceerde over pogingen tot schijnhuwelijk tussen de verschillende districten, dat er een uitwijkgedrag naar naburige gemeenten plaatsvond.

Enerzijds moet de centrale databank schijnhuwelijken deze situatie verhelpen. Anderzijds moet ook het openbaar ministerie maximaal overzicht hebben en informatie delen. Daarom is het aangewezen dat één referentiemagistraat wordt aangesteld die de problematiek van schijnhuwelijken opvolgt.

Art. 3

Het nieuwe artikel 146^{quater} BW verleent een wettelijke grondslag aan de nieuwe databank schijnhuwelijken.

De databank zal uiteraard moeten voldoen aan de bepalingen vastgelegd in de Wet bescherming persoonsgegevens. Daarom wordt ook bepaald dat het advies van de Privacycommissie vereist is.

Art. 4

De praktijk toont aan dat de termijn van twee maanden vaak onvoldoende is om een degelijk onderzoek te kunnen voeren en een onderbouwd advies af te leveren. Om die reden wordt de termijn voor de procureur des Konings verlengd van 2 maanden naar 6 maanden.

Art. 5

Steeds meer gemeentebesturen maken melding van het fenomeen "schijnsamenwoning". Naarmate de regels en controle op schijnhuwelijken strenger worden, verplaatst het fenomeen zich naar schijnsamenwoning. Deze procedure is immers vrij laagdrempelig, en geeft ook aanleiding tot een verblijfsrechtelijk voordeel.

De ambtenaren van de burgerlijke stand zijn daarom vragende partij dat ook voor deze problematiek een oplossing wordt gezocht.

Dit artikel voorziet naar analogie met de wettelijke bepalingen voor schijnhuwelijk, ook in een definitie van schijnsamenwoning, en de mogelijkheid tot onderzoek

d'une enquête par les postes consulaires et le ministère public. Pour ce qui est de son interprétation exacte, nous renvoyons dès lors à l'exposé des motifs existant ainsi qu'à l'application des articles concernant le mariage de complaisance.

Par analogie avec le mariage de complaisance, une incrimination de l'infraction de cohabitation de complaisance sera également inscrite dans la loi relative aux étrangers, ainsi qu'une incrimination de l'infraction de cohabitation légale sous contrainte, dans le Code pénal (voir infra).

CHAPITRE 2

Modification du Code de droit international privé

Art. 6

Afin d'apporter une série de clarifications, il est inséré un nouvel alinéa dans l'article 31, § 2, du Code DIP. Bien que le renvoi à l'article 27, § 1er, le suppose déjà implicitement, il est précisé qu'un acte authentique étranger ne peut être que transcrit ou inscrit. L'article 27 implique en effet que l'acte a force probante et qu'il satisfait à l'article 28. Il est précisé que l'on ne peut procéder à la mention ou à la transcription de l'acte étranger qu'après examen non seulement des conditions visées à l'article 27, § 1er, mais aussi des conditions visées à l'article 28.

Le dépositaire de l'acte ou du registre peut également faire appel, à cet effet, aux postes consulaires, afin de vérifier la force probante des documents étrangers. Les postes consulaires disposent de 4 mois maximum pour boucler cette enquête.

Ces modifications concernent tous les actes authentiques étrangers et toutes les décisions judiciaires étrangères. Elles ne concernent donc pas uniquement les actes de mariage étrangers.

Il s'agit, en l'occurrence, de la reconnaissance d'un acte étranger. En ce qui concerne les mariages contractés à l'étranger, cela signifie qu'il n'est établi aucune distinction entre la déclaration de mariage (acte de déclaration) et la célébration du mariage (acte de mariage).

door de consulaire posten en het openbaar ministerie. Voor de juiste interpretatie, verwijzen de indieners dan ook naar de bestaande memorie en toepassing van de artikelen rond het schijnhuwelijk.

Naar analogie met schijnhuwelijk, zal er ook een strafbaarstelling van het misdrijf schijnsamenwoning worden ingeschreven in de Vreemdelingenwet en van wettelijke samenwoning onder dwang in het Strafwetboek (zie verder).

HOOFDSTUK 2

Wijziging van het Wetboek van internationaal privaatrecht

Art. 6

In artikel 31, § 2 WIPR, wordt een nieuw lid ingevoegd. Dit moet voor een aantal veruidelijkingen zorgen. Hoewel dit reeds impliciet vervat ligt in de verwijzing naar artikel 27, § 1, wordt gepreciseerd dat een buitenlandse authentieke akte slechts kan worden overgeschreven of ingeschreven. Artikel 27 impliceert immers dat de akte bewijskracht heeft en dat ze voldoet aan artikel 28. Er wordt gepreciseerd dat men slechts kan overgaan tot vermelding of overschrijving van de buitenlandse akte, niet alleen na onderzoek van de voorwaarden bedoeld in artikel 27, § 1 maar ook van de voorwaarden bedoeld in artikel 28.

De bewaarder van de akte of het register, kan hiervoor ook beroep doen op de consulaire posten, om de bewijskracht van de buitenlandse documenten na te gaan. De consulaire posten beschikken over maximaal 4 maanden om dit onderzoek af te ronden.

Deze wijzigingen hebben betrekking op alle buitenlandse authentieke akten en buitenlandse rechterlijke beslissingen en dus niet enkel op buitenlandse huwelijksakten.

Het gaat hier om de erkenning van een buitenlandse akte. Voor wat betreft de huwelijken gesloten in het buitenland, betekent dit dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen de huwelijksaangifte (akte van aangifte) en de voltrekking van het huwelijk (akte van huwelijk).

CHAPITRE 3

**Modification de la loi du 31 décembre 1851
sur les consulats
et la juridiction consulaire**

Art. 7

En ce qui concerne les documents étrangers, les postes consulaires de carrière se bornent actuellement à légaliser les signatures, sans examiner le contenu des documents présentés.

L'arrêté royal du 12 juillet 2006 relatif à la légalisation de décisions judiciaires ou actes authentiques étrangers (*MB*, 11 janvier 2007) donne la possibilité au poste consulaire qui constate un problème *prima facie* de formuler des observations et l'habilité à effectuer une enquête à la demande de l'autorité belge et aux frais de cette dernière.

Dans le cadre de dossiers de mariages de complaisance, la production de documents dont la force probante est suffisante (par exemple des faux ou des documents falsifiés) pose notamment problème.

Dans le cas de documents présumés faux, l'officier de l'état civil peut faire appel à la police et au parquet. La police peut en effet faire appel à l'Office central pour la répression des faux de la Police judiciaire fédérale.

Les postes consulaires constituent cependant une autorité particulièrement bien placée pour vérifier la force probante des documents. Ils se trouvent sur place et possèdent une expertise sur le plan des documents délivrés dans les différents pays.

Ils ne disposent cependant pas, actuellement, d'une base légale leur permettant de mener cette enquête: leurs possibilités d'enquête reposent sur l'arrêté royal du 12 juillet 2006 relatif aux légalisations ainsi que sur la circulaire du 14 décembre 2006 portant instructions en matière de légalisation (*MB*, 11 janvier 2007). Le cas échéant, ces instruments seront adaptés à la nouvelle procédure.

Cet article donne aux postes consulaires de carrière la compétence légale d'enquêter sur la conformité des documents qui leur sont présentés par les autorités belges avec les articles 26 et 28 du Code DIP. Le poste consulaire de carrière peut également ouvrir l'enquête de sa propre initiative en ce qui concerne des documents qui lui sont présentés.

HOOFDSTUK 3

**Wijziging van de wet van 31 december 1851
betreffende de consulaten
en de consulaire rechtsmacht**

Art. 7

Wat buitenlandse documenten betreft, doen de consulaire beroepsposten op dit ogenblik alleen een legalisatie van de handtekeningen, zonder zich over de inhoud van de voorgelegde stukken te buigen.

Het koninklijk besluit van 12 juli 2006 betreffende de legalisatie van buitenlandse rechterlijke beslissingen of authentieke akten (*BS*, 11 januari 2007) geeft de consulaire post die *prima facie* een gebrek vaststelt, de mogelijkheid om zijn opmerkingen toe te voegen en de bevoegdheid om, op vraag van de Belgische overheid en op diens kosten, een onderzoek te doen.

In het kader van dossiers van schijnhuwelijken is onder meer het voorleggen van documenten die niet over voldoende bewijskracht beschikken (bv. valse of vervalste documenten) een probleem.

De ambtenaar van de burgerlijke stand kan m.b.t. vermoedelijk valse documenten beroep doen op politie en parket. De politie kan immers beroep doen op de Centrale dienst voor de bestrijding van valsheden van de Federale gerechtelijke politie.

De consulaire posten zijn evenwel een uitermate geschikte autoriteit om een verificatie van de documenten op het vlak van de bewijskracht te doen. Zij bevinden zich ter plaatse en hebben expertise op het vlak van de documenten die in de verschillende landen worden afgeleverd.

Zij hebben op dit ogenblik evenwel geen wettelijke basis om dit onderzoek te voeren: hun onderzoeksmogelijkheden zijn gebaseerd op het koninklijk besluit van 12 juli 2006 betreffende de legalisaties en de omzendbrief van 14 december 2006 houdende instructies inzake legalisatie (*BS*, 11 januari 2007). Deze instrumenten zullen, in voorkomend geval, aangepast worden aan de nieuwe procedure.

Dit artikel geeft de consulaire beroepsposten de wettelijke bevoegdheid om een onderzoek te voeren naar de conformiteit van documenten die hen worden voorgelegd door de Belgische overheden met de artikelen 26 en 28 WIPR. De consulaire beroepspost kan het onderzoek ook op eigen initiatief starten m.b.t. documenten die haar worden voorgelegd.

L'enquête peut uniquement être demandée ou ouverte s'il existe des présomptions qu'il n'est pas satisfait aux conditions visées aux articles 26 et 28 du Code DIP.

L'avis n'a aucune influence sur l'éventuelle légalisation des documents.

La légalisation est en effet réglée par l'arrêté royal du 12 juillet 2006 relatif à la légalisation de décisions judiciaires ou actes authentiques étrangers et par la circulaire du 14 décembre 2006 portant instructions en matière de légalisation.

La légalisation est la formalité par laquelle les agents diplomatiques ou consulaires remettent une déclaration confirmative attestant la véracité de la signature, la qualité en laquelle le signataire de l'acte a agi et, le cas échéant, l'identité du sceau ou timbre dont cet acte est revêtu. (art. 30 du Code DIP).

L'enquête est en principe réalisée par les propres services du poste consulaire de carrière. Dès lors que la répartition géographique des postes consulaires de carrière a parfois pour conséquence qu'une enquête doit être réalisée à des milliers de kilomètres du poste consulaire de carrière territorialement compétent, il est prévu de pouvoir faire appel aux postes consulaires de carrière d'un autre État membre de l'Union européenne ou à des "personnes de confiance". Ces personnes doivent disposer de l'expertise nécessaire en la matière et sont désignées par le ministre des Affaires étrangères. Il incombe aux postes consulaires et au ministre des Affaires étrangères de veiller à ce que ces "personnes de confiance" à qui l'on recourt soient des personnes de haut niveau et en qui on peut avoir confiance. Il faut donc exercer un contrôle.

La procédure est basée sur l'actuel arrêté royal et sur la circulaire. Il est important que s'il est négatif, l'avis soit tout particulièrement motivé.

Les frais de l'enquête sont à la charge de la ou des personnes sur laquelle ou lesquelles porte le document ou de la personne qui le produit, s'il ressort d'une décision définitive que les conditions relatives à la force probante ne sont pas remplies. Dans les autres cas, les frais sont à la charge de l'État belge.

Un arrêté royal déterminera les modalités relatives aux frais, comme par exemple un éventuel montant maximum de frais ou un système de garantie. L'arrêté royal aura notamment pour objet de contrôler les coûts

Het onderzoek kan enkel gevraagd of opgestart worden indien er vermoedens zijn dat er niet voldaan is aan de voorwaarden bedoeld in artikel 26 en 28 WIPR.

Het advies heeft geen invloed op de eventuele legalisatie van de documenten.

De legalisatie wordt immers geregeld door het koninklijk besluit van 12 juli 2006 betreffende de legalisatie van buitenlandse rechterlijke beslissingen of authentieke akten en de omzendbrief van 14 december 2006 houdende instructies inzake legalisatie.

De legalisatie is de formaliteit waarbij de diplomatieke of consulaire ambtenaren een bevestigende verklaring afgeven omtrent de echtheid van de handtekening, de hoedanigheid waarin de ondertekenaar van het stuk heeft gehandeld en, in voorkomend geval, de identiteit van het zegel of het stempel op het stuk. (art. 30 WIPR)

Het onderzoek wordt in principe uitgevoerd door de eigen diensten van de consulaire beroepspost. Gelet op het feit dat de geografische spreiding van de consulaire beroepsposen soms tot gevolg heeft dat een onderzoek moet gevoerd worden op duizenden kilometers afstand van de territoriaal bevoegde consulaire beroepspost, wordt voorzien dat er beroep kan worden gedaan op de consulaire beroepsposen van een andere lidstaat van de Europese Unie of van zogenaamde "vertrouwenspersonen". Deze personen dienen te beschikken over de nodige expertise ter zake en worden door de minister van Buitenlandse Zaken aangesteld. Het is de verantwoordelijkheid van de consulaire posen en de minister van Buitenlandse Zaken om er zorg voor te dragen dat deze "vertrouwenspersonen" waarop beroep wordt gedaan personen zijn van hoog niveau en die vertrouwd kunnen worden. Er moet dus controle op worden uitgeoefend.

De procedure is gebaseerd op het huidige koninklijk besluit en de omzendbrief. Belangrijk is dat, indien het een negatief advies betreft, dit bijzonder gemotiveerd moet worden.

De kosten van het onderzoek vallen ten laste van de persoon of personen op wie het document betrekking heeft of van de persoon die het document voorlegt indien uit een definitieve beslissing blijkt dat niet voldaan is aan de voorwaarden m.b.t. de bewijskracht. In de andere gevallen komen de kosten ten laste van de Belgische Staat.

Een koninklijk besluit zal de verdere modaliteiten omtrent de kosten bepalen, zoals bv. een eventuele maximumkost of een waarborgregeling. Het koninklijk besluit heeft onder meer als doel om de kosten te controleren

de sorte que l'on n'impose pas des frais disproportionnés et incontrôlés aux personnes concernées.

L'avis du poste consulaire de carrière n'est évidemment pas contraignant pour les autorités qui ont demandé l'avis. Ainsi, il est de la responsabilité de l'officier de l'état civil de statuer sur la force probante des documents qui lui sont soumis dans le cadre de la déclaration d'un mariage. Sa décision doit en tout cas être motivée.

Art. 8

Certaines autorités étrangères demandent un certificat de non-empêchement à mariage aux Belges désireux de se marier à l'étranger. Ce certificat doit apporter la preuve qu'il n'y a pas, en droit belge, d'objection légale à contracter mariage. Les postes consulaires de carrière délivrent ce certificat sur la base d'une circulaire du 12 mai 2009 du ministre des Affaires étrangères.

Cet article vise à donner une base légale à la délivrance du certificat de non-empêchement à mariage.

Le poste consulaire de carrière ne délivrera ce certificat qu'à la demande des autorités étrangères. Le document doit donc être requis par le droit étranger applicable pour cette autorité.

Le poste consulaire de carrière délivrera ce certificat s'il appert au terme d'une enquête que le demandeur satisfait en droit belge aux qualités et conditions requises pour contracter mariage. Ces qualités et conditions sont contenues dans les articles 144 à 164 du Code civil. Cela signifie qu'il faut également remplir la condition de l'article 146*bis* et que le certificat ne peut être délivré si le mariage envisagé est un mariage de complaisance.

Si le poste consulaire de carrière doute sérieusement que le demandeur satisfasse aux qualités et conditions, il transmettra la demande au procureur du Roi. Celui-ci pourra ensuite, dans les six mois, s'opposer à la délivrance du certificat.

Le tribunal de première instance peut prononcer la mainlevée de l'opposition si le demandeur du certificat en fait la demande.

zodat de betrokken personen geen ongecontroleerde buitensporige kosten worden opgelegd.

Het advies van de consulaire beroepspost is vanzelfsprekend niet bindend voor de overheid die het advies heeft gevraagd. Zo is het bijvoorbeeld de verantwoordelijkheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand om te beslissen over de bewijskracht van de documenten die hem worden voorgelegd in het kader van de aangifte van een huwelijk. Zijn beslissing moet in ieder geval gemotiveerd zijn.

Art. 8

Aan Belgen die in het buitenland wensen te huwen, wordt door sommige buitenlandse overheden een attest van geen huwelijksbeletsel gevraagd. Uit dit attest moet blijken dat er naar Belgisch recht geen wettelijk beletsel bestaat om in het huwelijk te treden. De consulaire beroepsposten leveren dit attest af op basis van een omzendbrief van 12 mei 2009 van de minister van Buitenlandse Zaken.

Dit artikel heeft als doel een wettelijke basis te geven voor de aflevering van het attest van geen huwelijksbeletsel.

De consulaire beroepspost zal dit attest slechts afleveren indien de buitenlandse overheid het vraagt. Het document moet dus vereist zijn door het voor deze autoriteit toepasselijk buitenlands recht.

De consulaire beroepspost zal het attest afleveren indien na onderzoek blijkt dat de aanvrager volgens Belgisch recht voldoet aan de hoedanigheden en voorwaarden vereist om een huwelijk te mogen aangaan. Deze hoedanigheden en voorwaarden liggen vervat in de artikelen 144 tot 164 van het Burgerlijk Wetboek. Dit betekent dat ook moet voldaan zijn aan artikel 146*bis* en dat het attest niet kan worden uitgereikt indien het voorgenomen huwelijk een schijnhuwelijk betreft.

Indien de consulaire beroepspost ernstige twijfels heeft over het voldoen aan de hoedanigheden en voorwaarden door de aanvrager, zal hij de aanvraag overmaken aan de procureur des Konings. Deze kan zich vervolgens binnen de zes maanden verzetten tegen de uitreiking van het attest.

Opheffing van het verzet is mogelijk door de rechtbank van eerste aanleg op vraag van de aanvrager van attest.

CHAPITRE 4

**Modification de la loi du 15 décembre 1980
sur l'accès au territoire,
le séjour, l'établissement
et l'éloignement des étrangers**

Art. 9

L'article 146*bis* du Code civil prévoit les conditions à remplir pour qu'il s'agisse d'un mariage. Si ces conditions ne sont pas remplies, il s'agit d'un mariage de complaisance. S'il ne s'agit plus d'un mariage conformément à l'article 146*bis* précité et si le mariage peut être annulé sur la base de l'article 184 du même Code, l'étranger doit pouvoir être renvoyé ou expulsé.

Il est en effet inadmissible qu'un étranger qui a acquis un droit de séjour sur la base d'un mariage frauduleux soit 'récompensé' pour cette acquisition. Donc, si cet étranger perd son droit de séjour, il est sanctionné d'une manière qui le touche au plus haut point, puisqu'il est privé de l'avantage qu'il a tiré du mariage de complaisance.

Art. 10

Il est instauré une incrimination de l'infraction de cohabitation de complaisance, et ce, par analogie avec l'incrimination du mariage de complaisance, ce qui devrait permettre au ministère public de lutter efficacement contre la cohabitation de complaisance et de créer un effet dissuasif vis-à-vis des personnes qui s'y livrent.

Art. 11

La loi dispose que le ministère public peut demander directement l'annulation du mariage forcé (art. 184 du Code civil).

Si l'élaboration de cet instrument pénal permettant de condamner pénalement les mariages de complaisance ou forcés s'est révélée très précieuse, cette forme de répression n'annule pas pour autant le mariage déjà contracté.

La nullité du mariage au titre des articles 146*bis* (mariage de complaisance) et 146*ter* (mariage forcé) du Code civil peut être demandée par les époux eux-mêmes, par le ministère public et par tous ceux qui y ont intérêt (art. 184 du Code civil).

HOOFDSTUK 4

**Wijzigingen aan de wet van 15 december
1980 betreffende de toegang
tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging
en de verwijdering van vreemdelingen**

Art. 9

Artikel 146*bis* BW bepaalt de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om te spreken van een huwelijk. Indien niet aan deze voorwaarden is voldaan, is er sprake van schijnhuwelijk. Indien er geen sprake meer is van een huwelijk conform voormeld artikel 146*bis* en het huwelijk nietig kan worden verklaard op basis van artikel 184 van datzelfde Wetboek, moet de vreemdeling kunnen worden teruggewezen of uitgezet.

Het kan immers niet dat een vreemdeling die verblijfsrecht heeft verworven op basis van een frauduleus huwelijk hiervoor wordt 'beloond'. Dus, indien deze vreemdeling zijn verblijfsrecht verliest, wordt hij gesanctioneerd op een manier die hem het zwaarste treft, vermits het voordeel dat hij haalde uit het schijnhuwelijk hem wordt ontnomen.

Art. 10

Er wordt een strafbaarstelling ingevoerd van het misdrijf schijnsamenwoning. Dit naar analogie van de strafbaarstelling van het schijnhuwelijk. Dit moet het openbaar ministerie toelaten op een efficiënte manier de strijd tegen schijnsamenwoning te voeren, evenals een afschrikkend effect teweeg brengen ten aanzien van de schijnsamenwoners.

Art. 11

De wet bepaalt dat het openbaar ministerie rechtstreeks de nietigverklaring kan vorderen van een gedwongen huwelijk (art. 184 B.W.).

Het uitwerken van een dergelijk strafrechtelijk instrumentarium om te kunnen overgaan tot een strafrechtelijke veroordeling wegens het sluiten van een schijnhuwelijk of een gedwongen huwelijk is zonder meer waardevol.

Echter, deze beteugeling doet het bestaande huwelijk evenwel nog niet teniet. De vordering tot nietigverklaring van het huwelijk op grond van de artikelen 146*bis* (schijnhuwelijk) en 146*ter* (gedwongen huwelijk) van het Burgerlijk Wetboek, kan worden ingesteld door de echtgenoten zelf, door het openbaar ministerie en allen die daarbij belang hebben (art. 184 B.W.)

Pour obtenir, outre la condamnation pénale, l'annulation civile du mariage, il faut que la partie la plus diligente intente une action en nullité après la condamnation pénale. Seul le juge civil peut aujourd'hui prononcer cette annulation étant donné que toutes les demandes relatives à l'état des personnes, ainsi que de toutes contestations entre époux relatives à l'exercice de leurs droits ou à leurs biens sont de sa compétence exclusive (art. 569, 1°, du Code judiciaire).

La nullité du mariage rétroagit au moment de sa conclusion, de sorte que le mariage est réputé ne jamais avoir existé et que les intéressés sont réputés ne jamais avoir été mariés.

Ces dispositions pénales relatives au mariage de complaisance et au mariage forcé posent ainsi un problème essentiel en matière de délimitation des juridictions du juge pénal et du juge civil.

Eu égard à l'autorité de la chose jugée au pénal par rapport au juge civil, ainsi qu'à l'adage "le pénal tient le civil en état", la seule conclusion que l'on puisse tirer pour l'instant est que le juge civil ne peut pas se prononcer sur une action en nullité avant que le juge pénal ait statué sur l'infraction de mariage de complaisance ou de mariage forcé dont il a été saisi, et que le juge civil doit se conformer au jugement prononcé par le juge pénal en la matière.

S. Lefebvre formule une conclusion intéressante sur ce point: "[...] lorsque le ministère public doit d'abord mener une procédure pénale, puis une procédure civile, cela entraîne non seulement une augmentation de la charge de travail, mais il s'ensuit également que l'annulation définitive du mariage se fera attendre plus longtemps encore. [...]"¹. (traduction)

C'est pourquoi nous proposons, en cas de condamnation pénale sur la base de l'article 79bis de la loi relative aux étrangers en ce qui concerne le mariage de complaisance ou sur la base de l'article 391sexies du Code pénal en ce qui concerne le mariage forcé, de modifier les articles concernés de telle sorte que ce juge pénal prononce aussi automatiquement l'annulation civile du mariage (uniquement dans ces cas, il est vrai).

En la matière, il faudra également prévoir une exception pour ces cas au niveau de l'article 569, 1°, du Code

¹ S. LEFEBVRE, "Schijnhuwelijken. Preventie en repressie in een notendop", NJW 2007, n° 171, 824.

Wil men naast de strafrechtelijke veroordeling op burgerrechtelijk vlak komen tot de nietigverklaring van het huwelijk dan dient de meest gereede partij na de strafrechtelijke veroordeling een vordering tot nietigverklaring in te leiden. Enkel de burgerrechtelijke rechter kan tot nu toe de nietigverklaring uitspreken, vermits alle vorderingen betreffende de staat van de personen alsmede alle geschillen tussen echtgenoten betreffende de uitoefening van hun rechten of betreffende hun goederen tot zijn exclusieve bevoegdheid behoren (art. 569,1^o, Ger. W.).

De nietigverklaring van het huwelijk werkt terug tot het aangaan ervan, zodat het huwelijk geacht wordt nooit te hebben bestaan en de betrokkenen worden geacht nooit gehuwd te zijn geweest.

Aldus zorgen deze strafrechtelijke bepalingen inzake het schijnhuwelijk en het gedwongen huwelijk voor een essentieel probleem inzake de rechtsmachtafbakening tussen de strafrechter en de burgerlijke rechter.

Met betrekking tot het strafrechtelijke gezag van geïnspecteerd ten overstaan van de burgerlijke rechter en gelet op het adagium "*le pénal tient le civil en état*" kan men momenteel niet anders dan concluderen dat de burgerlijke rechter zich niet mag uitspreken over een vordering tot nietigverklaring alvorens de strafrechter beslist heeft over het bij hem aanhangig gemaakte misdrijf schijnhuwelijk of gedwongen huwelijk en de burgerlijke rechter zich dient te schikken naar het aldus gevelde oordeel van de strafrechter dienaangaande.

Dienaangaande komt S. Lefebvre tot een volgende interessante conclusie: "[...] wanneer het openbaar ministerie eerst een strafrechtelijke en vervolgens een burgerlijke procedure moet voeren, brengt dit niet alleen een toename van de werklast met zich mee, maar heeft dit eveneens tot gevolg dat de uiteindelijke nietigverklaring van het huwelijk nog langer op zich zal laten wachten.[...]"¹.

Derhalve wil dit voorstel, wanneer er sprake is van een strafrechtelijke veroordeling op basis van artikel 79bis van de Vreemdelingenwet voor wat betreft het schijnhuwelijk of op basis van artikel 391sexies Sw. voor wat betreft het gedwongen huwelijk, de desbetreffende artikelen dusdanig wijzigen zodat, weliswaar slechts in deze gevallen, dit tot gevolg heeft dat deze strafrechter ook automatisch de burgerrechtelijke nietigverklaring van het huwelijk uitspreekt.

Dienaangaande zal voor deze gevallen ook een uitzondering moeten worden voorzien op het niveau van

¹ S. LEFEBVRE, "Schijnhuwelijken. Preventie en repressie in een notendop", NJW 2007, nr. 171, 824.

judiciaire, sans toutefois porter atteinte à l'adage précité *"le pénal tient le civil en état"*.

Cette modification entraînera non seulement une diminution de la charge de travail, mais elle concrétise aussi une demande d'amélioration sur le plan de l'efficacité qui trouve aussi de plus en plus d'écho dans le monde judiciaire.

Par extension, cette disposition est également déclarée applicable aux infractions de cohabitation de complaisance et de cohabitation forcée.

CHAPITRE 5

Modification du Code pénal

Art. 12

Par analogie avec la sanction applicable au "mariage sous contrainte", la "cohabitation légale sous contrainte" sera également punissable en raison du déplacement du phénomène vers la cohabitation légale.

Art. 13

Voir le commentaire de l'article 11.

artikel 569, 1° Ger. W. maar wordt evenwel geenszins afbreuk gedaan aan het hierboven aangehaalde adagium *"le pénal tient le civil en état"*.

Hiermee wordt niet enkel de werklast gedrukt maar wordt tevens uiting gegeven aan een roep naar meer efficiëntie die ook in de juridische wereld alsmaar meer weerklink vindt.

Bij uitbreiding wordt de bepaling uiteraard ook van toepassing verklaard op het misdrijf schijnsamenwoning en gedwongen samenwoning.

HOOFDSTUK 5

Wijziging van het Strafwetboek

Art. 12

Naar analogie met de strafbaarstelling van "huwelijk onder dwang", zal omwille van de verplaatsing van het fenomeen naar de wettelijke samenwoning, ook een strafbaarstelling worden ingevoerd voor "wettelijke samenwoning onder dwang".

Art. 13

Zie de toelichting bij artikel 11.

Carina VAN CAUTER (Open Vld)
Bart SOMERS (Open Vld)
Sabien LAHAYE-BATTHEU (Open Vld)
Patrick DEWAEL (Open Vld)

PROPOSITION DE LOI**CHAPITRE 1ER****Disposition générale****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

CHAPITRE 2**Modifications du Code civil****Art. 2**

Dans l'article 63 du Code civil, rétabli par la loi du 4 mai 1999, les modifications suivantes sont apportées:

1° il est inséré un § 3*bis*, rédigé comme suit:

“§ 3*bis*. L'officier de l'état civil à qui a été faite une déclaration de mariage susceptible de donner lieu, dans le chef d'un des deux conjoints, à l'obtention d'un avantage en matière de séjour, lié à l'état d'époux, consulte immédiatement la banque de données créée à cet effet à l'article 146*quater*.

La consultation de la banque de données vise à rechercher des faits liés à l'un des futurs époux, concernant un refus d'établissement d'un acte de déclaration de mariage ou un refus de délivrance d'un certificat de non-empêchement à mariage, ou toute enquête relative à un mariage visé à l'article 146*bis* ou 146*ter* ou relative à une cohabitation légale visée à l'article 1476*bis*, § 1er.”;

2° dans le § 4, deux nouveaux alinéas rédigés comme suit sont insérés entre l'alinéa 1er et l'alinéa 2:

“L'officier de l'état civil refuse d'établir l'acte lorsque les documents visés à l'article 64 ne remplissent pas les conditions prévues aux articles 26 et 28 du Code de droit international privé.

Afin de vérifier si les documents visés à l'article 64 remplissent les conditions prévues aux articles 26 et 28 du Code de droit international privé, l'officier de l'état civil peut soumettre les documents

WETSVOORSTEL**HOOFDSTUK 1****Algemene bepaling****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2**Wijziging van het Burgerlijk Wetboek****Art. 2**

In artikel 63, § 4 van het Burgerlijk Wetboek, hersteld bij de wet van 4 mei 1999, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een § 3*bis* ingevoegd, luidende als volgt:

“§ 3*bis*. De ambtenaar van de burgerlijke stand bij wie aangifte wordt gedaan van een huwelijk dat in hoofde van één van de echtgenoten aanleiding kan geven tot het verkrijgen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat verbonden is aan de staat van gehuwde, raadpleegt onmiddellijk de hiertoe opgerichte gegevensbank bedoeld in artikel 146*quater*.

De raadpleging van de gegevensbank heeft tot doel om feiten te achterhalen met betrekking tot één van de aanstaande echtgenoten, betreffende een weigering van opmaak van een akte van huwelijksaangifte of een weigering van uitreiking van een attest van geen huwelijksbeletsel, of van enig onderzoek betreffende een huwelijk als bedoeld in artikel 146*bis* of 146*ter* of een wettelijke samenwoning als bedoeld in artikel 1476*bis*, § 1.”;

2° in § 4 worden tussen het eerste en tweede lid twee nieuwe leden ingevoegd, luidende als volgt:

“De ambtenaar van de burgerlijke stand weigert de akte op te maken als de in artikel 64 bedoelde documenten die werden opgesteld niet voldoen aan de voorwaarden vastgesteld in de artikelen 26 en 28 van het Wetboek van internationaal privaatrecht.

Teneinde na te gaan of de in artikel 64 bedoelde documenten voldoen aan de voorwaarden vastgesteld in de artikelen 26 en 28 van het Wetboek van internationaal privaatrecht, kan de ambtenaar van de burgerlijke

pour avis au poste consulaire de carrière dans le ressort duquel le document a été rédigé, conformément à la procédure visée à l'article 11/1 de la loi du 12 juillet 1931 relative à certains actes de l'état civil et à la compétence des agents diplomatiques et consulaires en matière d'état civil. Le cas échéant, l'officier de l'état civil peut surseoir à l'établissement de l'acte de déclaration pendant quatre mois au plus.”;

3° dans le § 4, dans l'ancien alinéa 2, qui devient l'alinéa 4, les mots “au procureur du Roi de l'arrondissement judiciaire dans lequel le refus a été exprimé” sont remplacés par les mots “au procureur du Roi compétent”.

Art. 3

Dans le même Code, il est inséré un article 146^{quater} rédigé comme suit:

“Art. 146^{quater}. Il est créé une banque de données en vue de lutter contre les mariages de complaisance et les mariages forcés tels que définis aux articles 146bis et 146ter, et contre la cohabitation de complaisance, telle que définie à l'article 147bis. Par arrêté délibéré en Conseil des ministres et après avis de la Commission de la protection de la vie privée, le Roi fixe les objectifs, les catégories de données, la durée de conservation des données et les mesures de sécurisation de la banque de données, ainsi que les autorités qui ont accès à la banque de données pour introduire et consulter des données sous l'autorité du ministre de la Justice et du ministre des Affaires étrangères. La banque de données ne contient pas de données ethniques et raciales, ni de données relatives aux convictions religieuses. La collecte, le traitement et la transmission des données sont effectués conformément aux dispositions concernées de la loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée.”.

Art. 4

Dans l'article 167, alinéa 2, du même Code, rétabli par la loi du 4 mai 1999, le mot “deux” est remplacé par le mot “six”.

stand de documenten voor advies voorleggen aan de consulaire beroepspost binnen wiens ambtsgebied het document werd opgesteld, overeenkomstig de procedure als bedoeld in artikel 11/1 van de wet van 12 juli 1931 betrekking hebbende op zekere akten van de burgerlijke stand alsmede op de bevoegdheid der diplomatieke en consulaire ambtenaren. In voorkomend geval kan de ambtenaar van de burgerlijke stand de opmaak van de akte van aangifte uitstellen gedurende ten hoogste vier maanden.”;

3° in § 4, in het vroegere tweede lid, dat het vierde lid wordt, worden de woorden “de procureur des Konings van het gerechtelijk arrondissement waarin de weigering plaatsvond” vervangen door de woorden “de bevoegde procureur des Konings”.

Art. 3

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 146^{quater} ingevoegd, luidende:

“Art. 146^{quater}. Er wordt een gegevensbank gecreëerd met het oog op de strijd tegen schijnhuwelijken en gedwongen huwelijken als gedefinieerd in artikel 146bis en 146ter en tegen schijnsamenleving als gedefinieerd in artikel 147bis. Bij middel van een besluit vastgesteld na overleg in de ministerraad en na advies vanwege de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, bepaalt de Koning de doelstellingen, de categorieën van gegevens, de bewaringsduur van de gegevens en de beveiligingsmaatregelen van de gegevensbank en de autoriteiten die toegang hebben tot de gegevensbank voor het inbrengen en opvragen van gegevens onder het gezag van de minister van Justitie en de minister van Buitenlandse Zaken. De gegevensbank bevat geen raciale, etnische gegevens, noch gegevens inzake religieuze overtuiging. De inzameling, behandeling en overdracht van de gegevens geschieden in overeenstemming met de desbetreffende bepalingen van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer.”.

Art. 4

In artikel 167, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, hersteld bij de wet van 4 mei 1999, wordt het woord “twee” vervangen door het woord “zes”.

Art. 5

Dans le Livre III, Titre *Vbis*, du même Code, inséré par la loi du 23 novembre 1998, il est inséré un article 1476*bis* rédigé comme suit:

“Art. 1476*bis*. § 1er. Il n’y a pas de cohabitation légale lorsque, bien que les consentements formels aient été donnés, il ressort d’une combinaison de circonstances que l’intention de l’un au moins des cohabitants légaux vise uniquement l’obtention d’un avantage en matière de séjour, lié au statut de cohabitant légal.

§ 2. L’officier de l’état civil auquel a été faite une déclaration de cohabitation légale susceptible de donner lieu, dans le chef de l’un des futurs cohabitants légaux, à l’obtention d’un avantage en matière de séjour lié au statut de cohabitant légal, consulte immédiatement, dans les cas fixés par le Roi, la banque de données créée à cette fin, visée à l’article 146*quater*.

La consultation de la banque de données vise à rechercher des faits liés à l’un des futurs cohabitants légaux, concernant un refus d’établissement d’un acte de déclaration de mariage ou un refus de délivrance d’un certificat de non-empêchement à mariage, ou toute enquête relative à un mariage visé à l’article 146*bis* ou 146*ter* ou relative à une cohabitation légale visée au § 1er.

§ 3. L’officier de l’état civil refuse d’accepter la déclaration de cohabitation légale s’il s’avère qu’il s’agit d’un cas tel que décrit au § 1er.

S’il existe une présomption sérieuse qu’il s’agit d’un cas tel que décrit au § 1er, l’officier de l’état civil peut surseoir à l’acceptation de la déclaration de cohabitation légale, le cas échéant après avoir recueilli l’avis du procureur du Roi compétent, pendant un délai de six mois au plus, afin de procéder à une enquête complémentaire.

S’il n’a pas pris de décision définitive dans le délai prévu à l’alinéa précédent, l’officier de l’état civil doit accepter la déclaration de cohabitation légale.

Dans le cas d’un refus visé à l’alinéa premier, l’officier de l’état civil notifie sans délai sa décision motivée aux parties intéressées. Une copie, accompagnée d’une

Art. 5

In Boek III, Titel *Vbis*, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 23 november 1998, wordt een artikel 1476*bis* ingevoegd, luidende:

“Art. 1476*bis*. § 1. Er is geen wettelijke samenwoning wanneer, ondanks de gegeven formele toestemmingen, uit een geheel van omstandigheden blijkt dat de intentie van minstens één van de wettelijk samenwonenden enkel is gericht op het verkrijgen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat is verbonden aan de staat van wettelijk samenwonende.

§ 2. De ambtenaar van de burgerlijke stand voor wie een verklaring wordt afgelegd van een wettelijke samenwoning die in hoofde van één van de aanstaande wettelijk samenwonenden aanleiding kan geven tot het verkrijgen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat verbonden is aan de staat van wettelijk samenwonende, raadpleegt in de gevallen door de Koning bepaald, onmiddellijk de hiertoe opgerichte gegevensbank bedoeld in artikel 146*quater*.

De raadpleging van de gegevensbank heeft tot doel om feiten te achterhalen met betrekking tot één van de aanstaande echtgenoten, betreffende een weigering van opmaak van een akte van huwelijksaangifte of een weigering van uitreiking van een attest van geen huwelijksbeletsel, of van enig onderzoek betreffende een huwelijk als bedoeld in artikel 146*bis* of 146*ter* of een wettelijke samenwoning als bedoeld in § 1.

§ 3. De ambtenaar van de burgerlijke stand weigert de verklaring van wettelijke samenwoning te aanvaarden wanneer blijkt dat het gaat om een geval als omschreven in § 1.

Indien er een ernstig vermoeden bestaat dat het gaat om een geval als omschreven in § 1, kan de ambtenaar van de burgerlijke stand de aanvaarding van de verklaring van wettelijke samenwoning uitstellen, na eventueel het advies van de bevoegde procureur des Konings te hebben ingewonnen, gedurende ten hoogste zes maanden, teneinde bijkomend onderzoek te verrichten.

Indien de ambtenaar van de burgerlijke stand binnen de in het vorig lid gestelde termijn nog geen definitieve beslissing heeft genomen, dient hij de verklaring van wettelijke samenwoning te aanvaarden.

In geval van een weigering als bedoeld in het eerste lid, brengt de ambtenaar van de burgerlijke stand zijn met redenen omklede beslissing zonder verwijl ter

copie de tous documents utiles en est, en même temps, transmise au procureur du Roi compétent.

Le refus de l'officier de l'état civil d'accepter la déclaration de cohabitation légale est susceptible de recours par les parties intéressées pendant un délai d'un mois suivant la notification de sa décision, devant le tribunal de première instance.

§ 4. Une action en nullité peut être intentée contre toute cohabitation légale contractée en contravention aux dispositions du § 1er par les cohabitants légaux eux-mêmes, par tous ceux qui y ont intérêt et par le procureur du Roi compétent.”

CHAPITRE 3

Modification du Code de droit international privé

Art. 6

Dans l'article 31, § 2, du Code de droit international privé, un alinéa rédigé comme suit est inséré entre les alinéas 1er et 2:

“Afin de vérifier si un acte authentique étranger de mariage ou de relation de vie commune satisfait aux conditions prévues à l'article 28, le dépositaire de l'acte ou du registre soumet ledit acte à l'avis du poste consulaire de carrière dans le ressort duquel il a été établi, conformément à la procédure visée à l'article 11/1, § 2, de la loi du 12 juillet 1931 relative à certains actes de l'état civil et à la compétence des agents diplomatiques et consulaires en matière d'état civil.

Le cas échéant, le dépositaire de l'acte ou du registre peut surseoir à la mention, à la transcription ou à l'inscription pendant quatre mois au plus.”

kennis van de belanghebbende partijen. Tezelfdertijd wordt een afschrift hiervan, samen met een kopie van alle nuttige documenten, overgezonden aan de bevoegde procureur des Konings.

Tegen de weigering door de ambtenaar van de burgerlijke stand om de verklaring van wettelijke samenwoning te aanvaarden, kan door belanghebbende partijen binnen de maand na de kennisgeving van zijn beslissing beroep worden aangetekend bij de rechtbank van eerste aanleg.

§ 4. Tegen elke wettelijke samenwoning die is aangegaan met overtreding van § 1 kan een vordering tot nietigverklaring worden ingesteld door de wettelijk samenwonenden zelf, door allen die daarbij belang hebben en door de bevoegde procureur des Konings.”

HOOFDSTUK 3

Wijziging van het Wetboek van internationaal privaatrecht

Art. 6

In artikel 31, § 2 van het Wetboek van internationaal privaatrecht wordt tussen het eerste en het tweede lid een lid ingevoegd, luidende:

“Teneinde na te gaan of een buitenlandse authentieke akte van huwelijk of van relatie van samenleven, voldoet aan de voorwaarden van artikel 28, legt de bewaarder van de akte, of van het register, de akte voor advies voor aan de consulaire beroepspost binnen wiens ambtsgebied de akte werd opgesteld, overeenkomstig de procedure als bedoeld in artikel 11/1, § 2 van de wet van 12 juli 1931 betrekking hebbende op zekere akten van de burgerlijke stand alsmede op de bevoegdheid der diplomatieke en consulaire ambtenaren.

In voorkomend geval kan de bewaarder van de akte of van het register de kantmelding, overschrijving of inschrijving uitstellen gedurende ten hoogste vier maanden.”

CHAPITRE 4

**Modification de la loi du 31 décembre 1851
sur les consulats
et la juridiction consulaire**

Art. 7

Dans la loi du 12 juillet 1931 relative à certains actes de l'état civil et à la compétence des agents diplomatiques et consulaires en matière d'état civil, il est inséré un article 11/1 rédigé comme suit:

“Art. 11/1. § 1er. Les autorités belges à qui une décision judiciaire étrangère ou un acte authentique étranger est soumis peuvent, si elles doutent du respect des conditions prévues à l'article 26 ou à l'article 28 du Code de droit international privé, soumettre ledit document à l'avis du poste consulaire de carrière dans le ressort duquel la décision a été prononcée ou l'acte authentique a été dressé.

Le poste consulaire de carrière peut également prendre l'initiative de cette enquête.

§ 2. L'enquête est menée par le poste consulaire de carrière lui-même ou par les services spécialement équipés à cette fin du poste consulaire de carrière d'un autre État membre de l'Union européenne, ou par des personnes disposant de l'expertise nécessaire, spécialement désignées à cette fin par le ministre des Affaires étrangères sur proposition du poste consulaire de carrière.

Les autorités étrangères compétentes, centrales ou locales, ou les personnes dignes de foi présentes lors de l'événement visé par l'acte peuvent être interrogées dans le cadre de cette enquête.

Le poste consulaire de carrière rend un avis dans les quatre mois.

Les frais éventuels de l'enquête réalisée par des tiers à la demande du poste consulaire de carrière sont à charge de la personne ou des personnes visée(s) par le document, ou de la personne qui soumet ledit document si l'enquête aboutit à la conclusion qu'il n'est pas satisfait aux conditions prévues aux articles 26 et 28 du Code de droit international privé.

HOOFDSTUK 4

**Wijziging van de wet van 31 december 1851
betreffende de consulaten
en de consulaire macht**

Art. 7

In de wet van 12 juli 1931 betrekking hebbende op zekere akten van de burgerlijke stand alsmede op de bevoegdheid der diplomatieke en consulaire ambtenaren inzake de burgerlijke stand, wordt een artikel 11/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 11/1. § 1. De Belgische overheden aan wie een buitenlandse rechterlijke beslissing of authentieke akte wordt voorgelegd kunnen, in geval van twijfel met betrekking tot de naleving van de voorwaarden gesteld door artikel 26 of artikel 28 van het Wetboek van internationaal privaatrecht, het document voor advies voorleggen aan de consulaire beroepspost binnen wiens ambtsgebied de beslissing of authentieke akte werd uitgesproken of opgesteld.

De consulaire beroepspost kan ook op eigen initiatief dit onderzoek starten.

§ 2. Het onderzoek wordt door de consulaire beroepspost zelf uitgevoerd of via de hiertoe specifiek uitgeruste diensten van de consulaire beroepspost van een andere lidstaat van de Europese Unie of via door de minister van Buitenlandse Zaken op voordracht van de consulaire beroepspost bijzonder daartoe aangestelde personen die beschikken over de nodige expertise.

Ter gelegenheid van het onderzoek kunnen de bevoegde buitenlandse centrale of lokale overheden of betrouwbare personen die bij de in de akte beschreven gebeurtenis aanwezig waren, worden bevraagd.

De consulaire beroepspost brengt zijn advies uit binnen vier maanden.

De eventuele kosten van het onderzoek verricht door derden in opdracht van de consulaire beroepspost, vallen ten laste van de persoon of personen op wie het document betrekking heeft of van de persoon die het document voorlegt, wanneer dit leidt tot de beslissing dat niet is voldaan aan de voorwaarden vastgesteld in de artikelen 26 en 28 van het Wetboek van internationaal privaatrecht.

Il est fait mention de l'enquête et de son résultat sur le document.

L'agent diplomatique ou consulaire joint ses observations et les constatations qu'il a faites au cours de son enquête sur un feuillet attaché.”

Art. 8

Dans la même loi, il est inséré un article 11/2 rédigé comme suit:

“Art. 11/2. Le chef d'un poste consulaire de carrière peut délivrer à des Belges qui désirent contracter mariage dans le ressort de son poste, à leur demande, un certificat de non-empêchement à mariage d'où il ressort qu'il n'y a pas, selon le droit belge, d'objection légale au mariage, si les autorités étrangères exigent la présentation de ce certificat.

Le certificat n'est délivré que s'il appert, après enquête, que le demandeur satisfait, selon le droit belge, aux qualités et aux conditions prescrites pour contracter mariage et si le mariage ne contrevient pas aux principes de l'ordre public.

Lors de la demande du certificat, les demandeurs doivent faire élection de domicile en Belgique.

En cas de doute sérieux, le chef du poste consulaire de carrière envoie la demande du certificat au procureur du Roi compétent et en informe le demandeur.

Le procureur du Roi peut, dans un délai de six mois à dater du jour où il a reçu la demande du certificat, s'opposer à la délivrance de celui-ci. Le cas échéant, il notifie sans délai son opposition motivée aux parties intéressées et au poste consulaire de carrière dans le ressort duquel l'acte a été dressé.

La mainlevée de l'opposition peut être demandée à tout moment au tribunal de première instance du ressort du procureur du Roi qui s'est opposé à la délivrance du certificat. Le demandeur doit faire élection de domicile en Belgique. Le juge statue à bref délai.

Si le procureur du Roi n'a pas manifesté son opposition dans le délai visé à l'alinéa 5, le chef du poste consulaire de carrière doit procéder à la délivrance du certificat.”

Van het onderzoek en het resultaat ervan wordt melding gemaakt op het document.

De diplomatieke of consulaire ambtenaar voegt zijn opmerkingen en de vaststellingen die hij heeft gedaan tijdens het onderzoek toe op een vastgehecht blad.”

Art. 8

In dezelfde wet wordt een artikel 11/2 ingevoegd, luidende:

“Art. 11/2. Het hoofd van een consulaire beroepspost kan aan Belgen die een huwelijk willen aangaan in het ambtsgebied van zijn post op hun verzoek, een attest van geen huwelijksbelet uitreiken waaruit blijkt dat er naar Belgisch recht geen wettelijk bezwaar bestaat tegen het huwelijk, indien de buitenlandse overheid de voorlegging van dit attest eist.

Het attest wordt slechts uitgereikt indien na onderzoek blijkt dat de aanvrager volgens Belgisch recht voldoet aan de hoedanigheden en voorwaarden vereist om een huwelijk te mogen aangaan en indien het huwelijk niet in strijd is met de beginselen van openbare orde.

Bij de aanvraag van het attest moeten de verzoekers een woonplaats kiezen in België.

Het hoofd van de consulaire beroepspost zendt, bij ernstige twijfel, de aanvraag van het attest aan de bevoegde procureur des Konings en stelt de verzoeker hiervan in kennis.

De procureur des Konings kan zich binnen zes maanden na ontvangst door hem van de aanvraag van het attest, verzetten tegen de uitreiking ervan. Hij brengt desgevallend zijn met redenen omkleed verzet onverwijld ter kennis van de belanghebbende partijen en de consulaire beroepspost binnen wiens ambtsgebied de akte werd opgemaakt.

De opheffing van het verzet kan op elk ogenblik gevraagd worden voor de rechtbank van eerste aanleg van het ambtsgebied van de procureur des Konings die zich verzet heeft tegen de uitreiking van het attest. De verzoeker moet woonplaats kiezen in België. De rechter moet op korte termijn uitspraak doen.

Indien de procureur des Konings binnen de termijn bedoeld in het vijfde lid, geen verzet heeft aangetekend, moet het hoofd van de consulaire beroepspost overgaan tot de uitreiking van het attest.”

CHAPITRE 5

**Modification de la loi du 15 décembre 1980
sur l'accès au territoire,
le séjour, l'établissement
et l'éloignement des étrangers**

Art. 9

L'article 21 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers est complété par un § 4 rédigé comme suit:

“§ 4. Tout étranger qui ne satisfait plus aux dispositions de l'article 146*bis* du Code civil peut, conformément à l'article 11, être renvoyé ou expulsé.”

Art. 10

Dans la même loi, il est inséré un article 79*ter* rédigé comme suit:

“Art. 79*ter*. § 1er. Quiconque conclut une cohabitation dans les circonstances visées à l'article 1479*bis* du Code civil sera puni d'un emprisonnement de huit jours à trois mois ou d'une amende de vingt-six à cent euros.

Quiconque reçoit une somme d'argent visant à le rétribuer pour la conclusion d'une telle cohabitation, sera puni d'un emprisonnement de quinze jours à un an ou d'une amende de cinquante à deux cent cinquante euros.

Quiconque recourt à des violences ou menaces à l'égard d'une personne pour la contraindre à conclure une telle cohabitation sera puni d'un emprisonnement d'un mois à deux ans ou d'une amende de cent à cinq cents euros.

§ 2. La tentative du délit prévu au § 1er, alinéa 1er, est punie d'une amende de vingt-six à cinquante euros.

La tentative du délit prévu au § 1er, alinéa 2, est punie d'un emprisonnement de huit jours à six mois ou d'une amende de vingt-six à cent vingt-cinq euros.

La tentative du délit prévu au § 1er, alinéa 3, est punie d'un emprisonnement de quinze jours à un an ou d'une amende de cinquante à deux cent cinquante euros.”

HOOFDSTUK 5

**Wijziging van de wet van 15 december 1980
betreffende de toegang tot het grondgebied, het
verblijf, de vestiging
en de verwijdering van vreemdelingen**

Art. 9

Artikel 21 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, wordt aangevuld met een § 4, luidende als volgt:

“§ 4. Elke vreemdeling die niet langer voldoet aan de bepalingen van artikel 146*bis* van het Burgerlijk Wetboek kan overeenkomstig artikel 11 teruggewezen of uitgezet worden.”

Art. 10

In de dezelfde wet wordt een artikel 79*ter* ingevoegd, luidende als volgt:

“Art. 79*ter*. § 1. Ieder die een samenwoning sluit in de omstandigheden bedoeld in artikel 1479*bis* van het Burgerlijk Wetboek, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden of met geldboete van zeventig tot honderd euro.

Ieder die een geldsom ontvangt die ertoe strekt hem te vergoeden voor het sluiten van een dergelijke samenwoning, wordt gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot één jaar of met een geldboete van vijftig tot tweehonderd vijftig euro.

Ieder die gebruik maakt van geweld of bedreiging tegen een persoon om die persoon te dwingen een dergelijke samenwoning te sluiten, wordt gestraft met gevangenisstraf van één maand tot twee jaar of met geldboete van honderd tot vijfhonderd euro.

§ 2. Poging tot het in § 1, eerste lid, omschreven wanbedrijf wordt gestraft met geldboete van zeventig tot vijftig euro.

Poging tot het in § 1, tweede lid, omschreven wanbedrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden of geldboete van zeventig tot honderd vijftig euro.

Poging tot het in § 1, derde lid, omschreven wanbedrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot een jaar of met geldboete van vijftig tot tweehonderd vijftig euro.”

Art. 11

Dans la même loi, il est inséré un article 79*quater* rédigé comme suit:

“Art. 79*quater*. Le juge qui prononce une condamnation sur la base de l’article 79*bis* ou 79*ter*, prononce en même temps la nullité civile du mariage ou de la cohabitation.

Lorsque la nullité du mariage a été prononcée par un jugement ou un arrêt passé en force de chose jugée, un extrait contenant le dispositif du jugement ou de l’arrêt et la mention du jour où celui-ci a acquis force de chose jugée est, dans le mois, adressé par le greffier sous pli recommandé avec accusé de réception à l’officier de l’état civil du lieu où le mariage a été célébré ou, lorsque le mariage n’a pas été célébré en Belgique, à l’officier de l’état civil de Bruxelles.”.

CHAPITRE 6

Modification du Code pénal

Art. 12

Dans le Code pénal, il est inséré un article 391*septies* rédigé comme suit:

“Art. 391*septies*. Toute personne qui, par des violences ou des menaces, aura contraint quelqu’un à souscrire à une cohabitation légale sera punie d’un emprisonnement d’un mois à deux ans ou d’une amende de cent à cinq cents euros.

La tentative est punie d’un emprisonnement de quinze jours à un an ou d’une amende de cinquante à deux cent cinquante euros.”.

Art. 13

Dans le même Code, il est inséré un article 391*octies*, rédigé comme suit:

“Art. 391*octies*. Le juge qui prononce une condamnation sur la base des articles 391*sexies* ou 391*septies*, prononce en même temps la nullité civile du mariage ou de la cohabitation.

Art. 11

In dezelfde wet wordt een artikel 79*quater* ingevoegd, luidende als volgt:

“Art. 79*quater*. De rechter die overgaat tot een veroordeling op basis van artikel 79*bis* of 79*ter*, spreekt tegelijkertijd de burgerlijke nietigverklaring van het huwelijk of de samenwoning uit.

Wanneer de nietigverklaring van het huwelijk is uitgesproken bij een in kracht van gewijsde gegaan vonnis of arrest, stuurt de griffier, binnen één maand, een uittreksel bevattende het beschikkende gedeelte en de vermelding van de dag van het in kracht van gewijsde treden van het vonnis of het arrest bij aangetekende zending met ontvangstbewijs aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de plaats waar het huwelijk voltrokken is of, wanneer het huwelijk niet in België voltrokken is, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van Brussel.”.

HOOFDSTUK 6

Wijziging van het Strafwetboek

Art. 12

In het Strafwetboek wordt een artikel 391*septies* ingevoegd, luidende als volgt:

“Art. 391*septies*. Hij die iemand door geweld of bedreiging dwingt een wettelijke samenwoning aan te gaan, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar of met geldboete van honderd euro tot vijfhonderd euro.

De poging wordt gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot een jaar of met geldboete van vijftig euro tot tweehonderd vijftig euro.”.

Art. 13

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 391*octies* ingevoegd, luidende als volgt:

“Art. 391*octies*. De rechter die overgaat tot een veroordeling op basis van artikel 391*sexies* of 391*septies*, spreekt tegelijkertijd de burgerlijke nietigverklaring van het huwelijk of de samenwoning uit.

Lorsque la nullité du mariage a été prononcée par un jugement ou un arrêt passé en force de chose jugée, un extrait comprenant le dispositif du jugement ou de l'arrêt et la mention du jour où celui-ci a acquis force de chose jugée est, dans le mois, adressé par le greffier sous pli recommandé avec accusé de réception à l'officier de l'état civil du lieu où la cohabitation a été célébrée ou lorsque la cohabitation n'a pas été célébrée en Belgique, à l'officier de l'état civil de Bruxelles.”

18 octobre 2010

Wanneer de nietigverklaring van het huwelijk is uitgesproken bij een in kracht van gewijsde gegaan vonnis of arrest, stuurt de griffier, binnen één maand, een uittreksel bevattende het beschikkende gedeelte en de vermelding van de dag van het in kracht van gewijsde treden van het vonnis of het arrest bij aangetekende zending met ontvangstbewijs aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de plaats waar de samenwoning voltrokken is of, wanneer de samenwoning niet in België voltrokken is, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van Brussel.”

18 oktober 2010

Carina VAN CAUTER (Open Vld)
Bart SOMERS (Open Vld)
Sabien LAHAYE-BATTHEU (Open Vld)
Patrick DEWAELE (Open Vld)